

De Wintertaling in de westelijke Eempolders

Jan Mooij

Wintertaling, Eempolders, 9 november 2020 | Hans Hover

De kleinste eendensoort die wij regelmatig in de Eempolders zien is de Wintertaling (*Anas crecca*). Hij is duidelijk kleiner dan de andere eenden. Alleen de Zomertaling, die bij ons veel minder voorkomt, is ongeveer even groot. In de broedtijd is hij erg schuw, maar daarbuiten laat hij zich vaak zien. Hij komt dan ook in groepen voor die soms vele tientallen dieren tellen. Hij heeft een voorkeur voor ondiep water met veel plantengroei.

Zoals gebruikelijk geven de figuren 1 en 2 een overzicht van de aantallen in de loop van de tellingen. In figuur 1 valt onmiddellijk op dat er meestal maar kleine aantallen worden gezien (het lichte geel), maar dat er zo nu en dan juist grotere groepen aanwezig zijn (de donkere vlekken). Ook zijn er weinig waarnemingen van mei tot en met juli, maar de laatste jaren lijken die aantallen wat op te lopen. Als broedvogel is de Wintertaling in Nederland sterk achteruitgegaan. Sinds 1984 is bijna twee derde van de broedpopulatie verdwenen. Dit is ook de reden dat de Wintertaling als kwetsbaar op de Rode Lijst staat. In de Eempolders is de situatie minder duidelijk. De oudere bronnen (Alleyn e.a., Jonkers e.a.) melden

geen broedgevallen in de polders. De laatste jaren zien we ze wat vaker in de broedtijd. Inventarisaties in en bij de Eempolders melden nog steeds kleine aantallen broedparen. Een probleem is daarbij dat de Wintertaling als broedvogel heel schuw is en zich bijna niet laat zien.

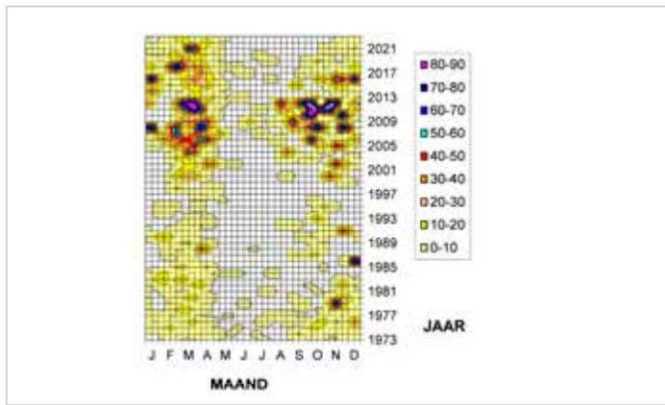
Trekvogels

Buiten de broedtijd zijn de aantallen veel groter. Hier gaat het om trekvogels uit het noorden en oosten van Europa. In deze periode zien we tot ongeveer het jaar 2000 een geleidelijke afname. We zagen ook veel minder vaak Wintertalingen, zoals de grafiek van de presentie (figuur 5) laat zien. Vanaf dat jaar nemen de aantallen sterk toe tot 2015, waarbij wel grote

verschillen van jaar op jaar voorkomen. Daarna is er weer sprake van afname. Opvallend daarbij is dat de presentie zeker in het begin niet afneemt. Dat geeft aan dat er kennelijk minder grote groepen worden gezien.

De groene lijn in figuur 2 geeft de ontwikkeling van de aantallen bij de watervogeltellingen van Sovon. Er zitten forse variaties in maar over wat langere periodes bezien gebeurt er eigenlijk weinig. Alleen de laatste tien jaar lijkt er sprake van een toename. Dat is dan wel in een periode waarbij in de Eempolders de aantallen juist afnemen. Dit suggereert dat de veranderingen in de aantallen in de Eempolders lokale oorzaken hebben. Wij hebben de indruk dat de afgelopen jaren

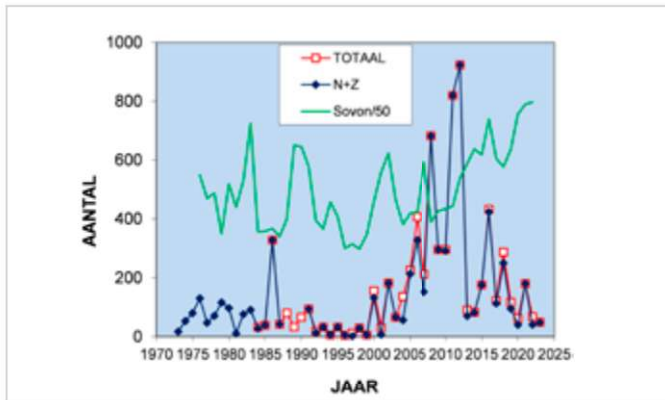

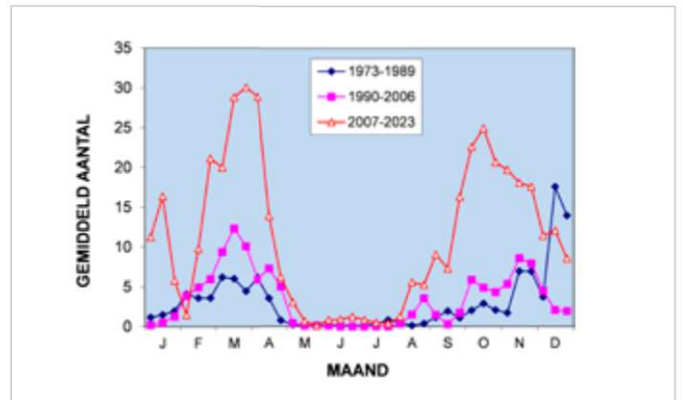
Figuur 1. Samenvatting van alle telresultaten voor de Wintertaling

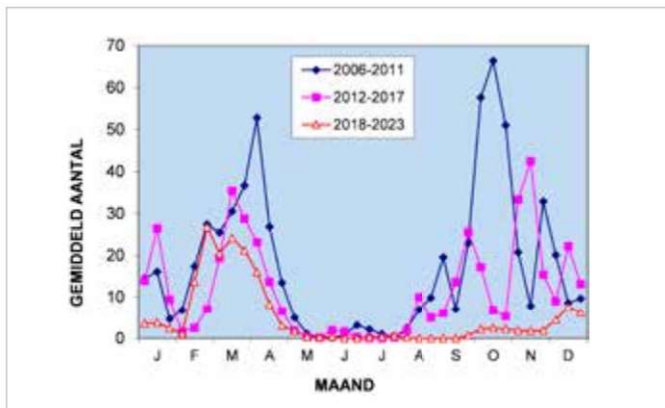
Wintertaling man, Gooimeer, 15 december 2022 bij de Zomerkade in Huizen | Jurriën Uiterwijk

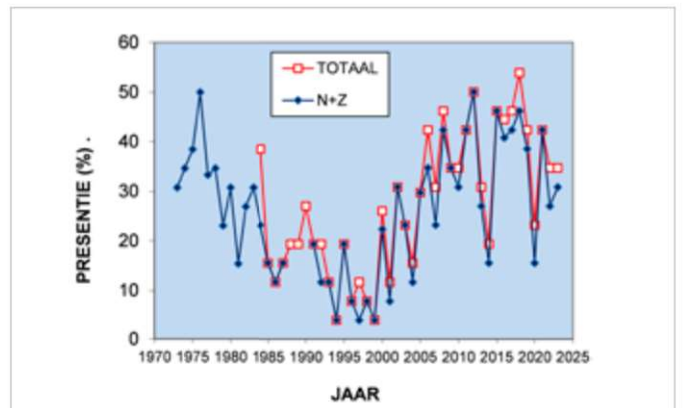
Figuur 2. Totaal aantal getelde Wintertalingen per jaar. De blauwe lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de rode lijn de totale aantallen. De groene lijn geeft de resultaten van de watervogeltelling van Sovon.

Figuur 3. Gemiddeld aantal Wintertalingen per decade voor drie periodes van zeventien jaar.

Figuur 4. Gemiddeld aantal Wintertalingen per decade voor drie periodes van zes jaar.

Figuur 5. Presentie van de Wintertaling per jaar. De blauwe lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de rode lijn de totale aantallen.

Wintertaling, Balgzand Noord-Holland, 18 april 2019 | Maarten Buijs

Wintertaling man, Tienhovenaal, 15 februari 2023 | Jaap Bikker

het reservaat in de winter minder nat is geworden. In sommige jaren stonden grote delen van het reservaat maandenlang plasdras. In mijn herinnering zag je daar soms ook grote groepen Wintertalingen. Zelfs in het zeer natte najaar van 2023 waren de sloten eigenlijk nooit tot de rand gevuld. In de jaren rond de piek van de Wintertaling zagen we daar ook in het vroege voorjaar grote aantallen Slobeenden.

Reservaat

In het begin van de tellingen zagen we de meeste Wintertalingen in de Zuidpolder te Veld, maar na 2000 zaten de grote aantallen juist in het telgebied Noord, waarin ook het reservaat ligt. Toch waren ook in Zuid de aantallen in de piekjaren duidelijk groter dan ervoor en erna. Als we naar de verdeling over het jaar kijken, zien we voor de laatste periode van zes jaar iets opvallends. In figuur 4 zien we de verdeling voor de laatste drie periodes van zes jaar. In de broedtijd zien we overal zeer kleine aantallen. In de eerste twee periodes van zes jaar zien we pieken in het najaar en het voorjaar.

In de laatste periode ontbreekt de piek in het najaar maar de piek in het voorjaar is weinig lager geworden. De laatste jaren worden in de Eempolders in het voorjaar op steeds meer plekken plasdras situaties gemaakt door een stuk weiland gedeeltelijk onder water te zetten. Dit is bedoeld om de polders aantrekkelijker te maken voor weidevogels. De boeren krijgen ook subsidie als zij dit op hun land doen. Mogelijk zijn deze ondiepe plassen ook aantrekkelijk voor doortrekkende Wintertalingen.

Literatuur

- Alleyn W.F. et al. (1971). Avifauna van Midden-Nederland, van Gorcum & co, Assen.
- Jonkers, D.A., Kole, R.A. & Taapken, J., (red.)(1987). Vogels tussen Vecht en Eem. VWG het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- Bijlsma, R.G., Hustings, F. & Camphuysen, C.J. (2001). Algemene en schaarse Vogels van Nederland. (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/ Utrecht.
- Mooij, J. (2006). Het voorkomen van de Slobeend in de westelijke Eempolders. De Korhaan, 43 (3): 28-30.
- Van Dijks, A. (2018). Wintertaling *Anas crecca*, 116-117, in Sovon Vogelatlas van Nederland, Kosmos Uitgevers, Utrecht-Antwerpen.
- Houten, M. van. (2023). Resultaten van broedvogelinventarisaties in binnen- en buitendijkse terreinen van Natuurmonumenten bij rivier de Eem in 2023. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken, rapportnummer 215.